

Preventie- en handhavingsplan middelengebruik Gemeente Geertruidenberg | 2020-2023

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	2
2.	Waar staat de gemeente Geertruidenberg nu?	3
2.1.	Input professionals	3
2.2.	Situatieschets gemeente Geertruidenberg	3
2.3.	Vergelijking gemeente Geertruidenberg met regio	4
2.4.	Nalevingspercentage gemeente Geertruidenberg	4
3.	Doelstelling en resultaat	5
3.1.	Doelen	5
3.2.	Resultaten	5
4.	Kaders	6
4.1.	Landelijke regelgeving	6
4.1.1.	De Drank- en Horecawet	6
4.1.2.	Wet Damocles	6
4.1.3.	Wet Publieke Gezondheid	6
4.2.	Gemeentelijke wet- en regelgeving	6
5.	Welke preventieve maatregelen worden ingezet?	7
5.1.	Landelijk	7
5.2.	Regionaal	7
5.2.1.	Novadic-Kentron	7
5.2.2.	Indigo	8
5.3.	Lokaal	8
5.3.1.	Dongemond College	8
5.3.2.	GGD West-Brabant	9
5.3.3.	Het Jongerenwerk (Trema)	10
5.3.4.	Halt	10
5.3.5.	Zelfhulpgroepen	10
5.3.6.	Gemeente	11
5.4.	Samenwerking	11
6.	Welke handhavingsmaatregelen worden ingezet?	13
7.	Welke aanvullende maatregelen gaan we inzetten?	14
7.1.	Primair onderwijs	14
7.2.	Voortgezet onderwijs	15
7.3.	Professionals	16
7.4.	Paracommerciële- en commerciële instellingen	17
7.5.	Gemeente	18
8.	Planning, monitoring & financiën	19
	Bijlage I: Afkortingen	21
	Bijlage II: Overzicht instrumenten	22
	Bijlage III: Gebruikte literatuur	23

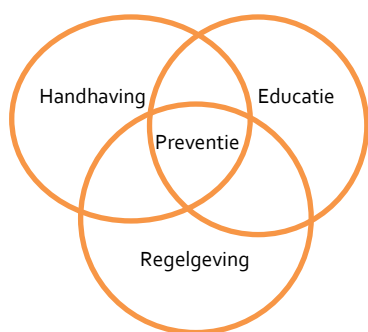
1. Inleiding

Professionals hebben hun zorgen geuit over problematisch middelengebruik en verslaving onder (een deel van) de inwoners van de gemeente Geertruidenberg. Het beeld heerst dat middelengebruik is ingeburgerd en wordt genormaliseerd, zowel bij volwassenen als jongeren. Deze normalisering is zorgelijk, onder meer omdat dit middelengebruik van jongeren beïnvloedt.

Middelengebruik begint meestal experimenteel, bijvoorbeeld door sporadisch gebruik van alcohol of cannabis. Experimenteel gebruik kan overgaan in herhaald gebruik, waarbij middelen worden gebruikt om bijvoorbeeld om te kunnen gaan met stress of eenzaamheid. In dit stadium ontstaan problemen. Denk bijvoorbeeld aan liegen over gebruik, problemen met familie en/of vrienden, contacten met politie door gebruik en spijbelen. Wanneer gebruik aanhoudt, kan er sprake zijn van misbruik. Het middelengebruik neemt dan een centrale plaats in in het leven en veroorzaakt op verschillende terreinen (op school, thuis, werk) aanzienlijke problemen. Het laatste stadium is dat van verslaving. Of een individu verslaafd wordt, is afhankelijk van meerdere factoren (genetische, psychische en sociale factoren).

Hoewel experimenteren hoort bij het volwassen worden, zijn hier dus risico's aan verbonden. Jongeren bevinden zich in een kwetsbare periode van hun ontwikkeling. Zowel op neurologisch als psychosociaal vlak kan middelengebruik op deze leeftijd blijvende schade aanrichten. Los van persoonlijke schade is middelengebruik ook kostbaar voor de gemeenschap. Middelengebruik vergroot onder meer de kans op verkeersongelukken, verstoring van de openbare orde en verzuim. Gezien de gezondheidswinst die bij jongeren te halen valt en de langetermijneffecten van middelengebruik op deze doelgroep, richt deze nota zich op jongeren, hun ouders en hun omgeving. Dit wil niet zeggen dat de actiepunten geen invloed hebben op, dan wel relevant zijn voor, overige inwoners.

In het kort streeft de gemeente Geertruidenberg ernaar dat middelengebruik onder jongeren geheel wordt voorkomen. Middelengebruik is en blijft allereerst de verantwoordelijkheid van de jongeren en de ouders zelf, maar de gemeente kan hen hierin ondersteunen. Reynolds' preventiemodel omschrijft hierbij het belang van de samenhang tussen regelgeving, handhaving en educatie. De

pijlers staan deels op zichzelf maar overlappen elkaar ook. Juist in deze overlap zien we integraal preventiebeleid terug. Het ideaal is een systeembenadering waarbij jongeren, hun ouders én de omgeving zich bewust zijn van de effecten van middelengebruik, signalen herkennen en deskundig zijn in het voorkomen dan wel de-escaleren van middelenproblematiek. Gelijktijdig wordt nationaal en lokaal middels handhaving en regelgeving gewerkt aan preventie van middelengebruik.

Om deze integrale aanpak te bewerkstelligen, is samenwerking nodig met en tussen professionals uit het veld. Hiertoe is de werkgroep Verslavingsbeleid opgezet, bestaande uit medewerkers van het Dongemond College, het primair onderwijs, Halt, de gemeente, de Gemeentelijke Gezondheidsdienst West-Brabant (GGD), Jongerenwerk (Trema), Moedige Moeders Drimmelen, Novadic-Kentron, het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) en Zelfhulpgroep Drimmelen. Ervaringen, kennis en expertise van professionals zijn tijdens meerdere bijeenkomsten opgehaald en verwerkt in dit plan.

2. Waar staat de gemeente Geertruidenberg nu?

In dit hoofdstuk wordt een beeld geschetst van middelengebruik onder jongeren in de gemeente Geertruidenberg. Onder middelen wordt in deze nota onder meer tabak, alcohol, softdrugs en harddrugs verstaan, maar bijvoorbeeld ook lachgas (dat op het moment van schrijven niet onder de Opiumwet valt). Er is gebruikgemaakt van de input van professionals uit de werkgroep die in het dagelijkse werk met deze jongeren te maken hebben. Daarnaast is gebruikgemaakt van een situatieschets van de GGD West-Brabant (lokaal en regionaal) en nalevingsonderzoek van STAP.

2.1. *Input professionals*

Professionals hebben hun zorgen geuit over problematisch middelengebruik en verslaving onder (een deel van) de inwoners van de gemeente Geertruidenberg. Alcohol, tabak en cannabisgebruik zijn volgens hen veelal geaccepteerd, zowel onder jongeren als volwassenen. Hierbij wordt cannabis gezien als toegangsdrug tot zwaardere middelen. Contact met ouders zou moeilijk zijn, omdat ouders gebruik van alcohol, tabak en cannabis niet altijd afkeuren. Dit ligt volgens professionals deels aan gebrekkige kennis over middelengebruik, maar ook aan een hogere acceptatie van minderjarig middelengebruik. Er komt naar voren dat er een kern van jongeren is waaronder middelengebruik (alcohol, tabak, maar ook drugs) vermoedelijk hoog is. Volgens professionals is het moeilijk om deze jongeren te interesseren voor 'alternatieve' activiteiten, zoals muziek of sport.

2.2. *Situatieschets gemeente Geertruidenberg*

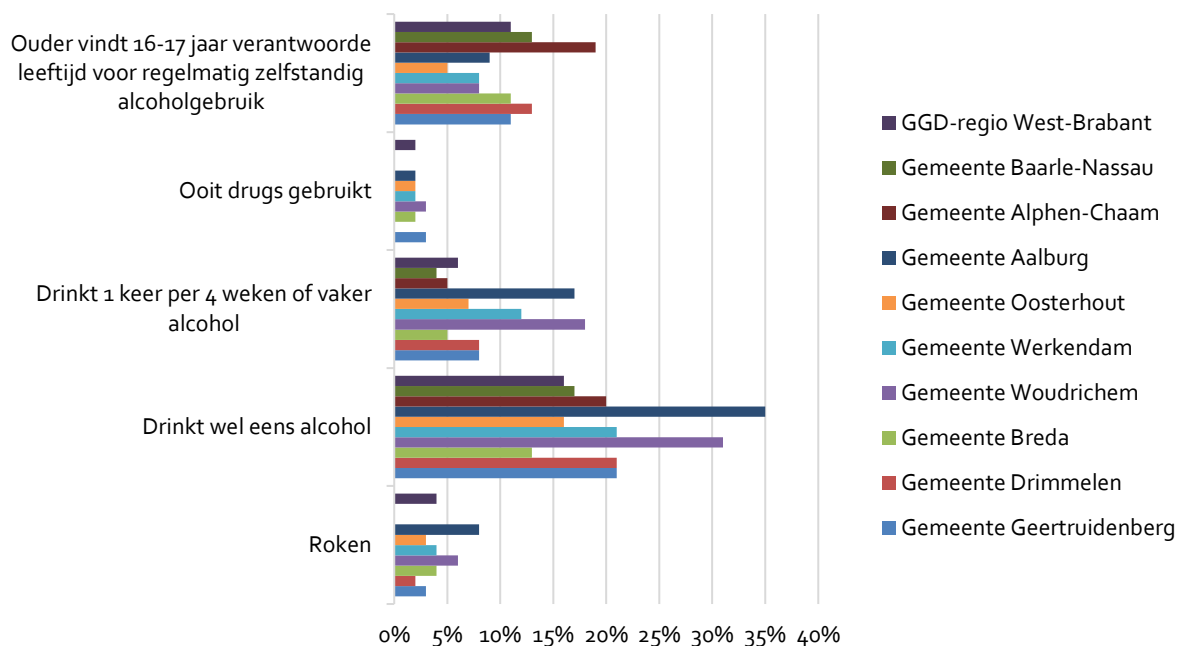
Voor de situatieschets is gebruikgemaakt van het Gezondheidsonderzoek 2-VO van de GGD West-Brabant (242 ingevulde vragenlijsten). De GGD vraagt leerlingen in de 2^e klas om een vragenlijst in te vullen. Vervolgens bekijkt de Jeugdverpleegkundige of er reden is voor een aanvullend gesprek met de desbetreffende leerling. Op basis van de 2-VO-vragenlijsten, heeft de GGD de volgende situatieschets geleverd voor de gemeente Geertruidenberg:

- Van de leerlingen uit de tweede klas Voortgezet Onderwijs rookt 3% (2017-2018). Dit percentage daalt per cohort 2-VO (2013=11%, 2014=6%, 2015=nb, 2016=5%);
- Van de leerlingen uit de tweede klas Voortgezet Onderwijs (2017-2018) drinkt 21% wel eens alcohol. Dit percentage wisselt per cohort 2-VO (2013=27%, 2014=16%, 2015=nb, 2016=27%);
- Van de leerlingen uit de tweede klas Voortgezet Onderwijs (2017-2018) geeft 5% zelf aan problematisch alcoholgebruik te hebben;
- Van de leerlingen uit de tweede klas Voortgezet Onderwijs (2017-2018) zegt 3% ooit drugs gebruikt te hebben;
- Van de leerlingen uit de tweede klas Voortgezet Onderwijs (2017-2018) zegt 0,4% in de afgelopen 4 weken drugs (zoals wiet, hasj, XTC, cocaïne, paddo's, amfetamine, LSD, GHB, heroïne en/ of lachgas) gebruikt te hebben.

Aangezien de 2-VO vragenlijsten als gebruikt bij de bovenstaande situatieschets niet anoniem zijn, speelt sociale wenselijkheid hierin mogelijk een (grote) rol. Dit zou een onderschatting opleveren van daadwerkelijk middelengebruik. Bovendien zijn jongeren op het voortgezet speciaal onderwijs zijn niet vertegenwoordigd in deze onderzoeksresultaten. Gezien de signalen die er zijn over het relatief hoge middelengebruik onder deze groep, is ook hierdoor mogelijk sprake van een onderschatting.

2.3. *Vergelijking gemeente Geertruidenberg met regio*

Om deze cijfers in perspectief te plaatsen, is een vergelijking van de gemeente Geertruidenberg met de regio en regiogemeenten gemaakt (zie onderstaande grafiek). Vergeleken met de regiogemeenten vertoont de gemeente Geertruidenberg geen opvallendheden wat betreft roken. Wel wordt er vaker “Wel eens alcohol gedronken” dan in de regio West-Brabant en is het percentage 2-VO dat zegt ooit drugs te hebben gebruikt hoger dan in de regio.

Uit deze benchmark ontstaat een ander beeld dan vanuit de input van professionals: de professionals schetsen een zorgelijker beeld. Mogelijk wordt dit verschil verklaard doordat de 2-VO cijfers een gemiddelde laten zien, terwijl professionals veelal jongeren zien die al probleemgedrag vertonen. Middelengebruik onder een selecte kern jongeren 'vertekt' zo het beeld. Dit wil niet zeggen dat zorgen over deze groep jongeren onterecht zijn. Sterker nog, de aanpak van middelengebruik onder deze jongeren vereist extra aandacht.

2.4. *Nalevingspercentage gemeente Geertruidenberg*

Tot slot is gekeken naar het nalevingspercentage in de gemeente Geertruidenberg. Uit nalevingsonderzoek van STAP blijkt dat het gemiddelde nalevingspercentage bij slijterijen, supermarkten, horeca, cafetaria's en sportkantines 31% is verbeterd in Geertruidenberg in 2017 (zie onderstaande tabel) t.o.v. nalevingsonderzoek in 2015. *Let wel: het betreft een kleine steekproef, dus hieruit kunnen geen directe conclusies worden getrokken.*

Type verkooppunt	Aantal aankoopogingen	Aantal keer correcte naleving	Nalevingspercentage
Supermarkten	3	2	67%
Slijterijen	1	1	100%
Cafetaria's	3	0	0%
Horeca	3	0	0%
Sportkantines	3	1*	33%

*Waarbij eenmaal een schenktijdenbeleid van kracht was.

3. Doelstelling en resultaat

Het opstellen van het preventie- en handavingsplan start met het vaststellen van de ambitie van de gemeente op het gebied van middelengebruik. In de Lokale gezondheidsnota Geertruidenberg 2013 - 2016 en het Integrale Veiligheidsbeleid 2019-2022 is het aanpakken van middelengebruik onder jongeren reeds als prioriteit benoemd. Om middelengebruik onder jongeren te voorkomen, richt deze nota zich op meerdere pijlers van Reynolds' preventiemodel: educatie en handhaving. Er zijn geen afzonderlijke doelen gesteld ten opzichte van de pijler regelgeving, omdat invloedrijke regelgeving veelal landelijk wordt bepaald.

3.1. Doelen

Er staan vanuit educatie drie doelen centraal:

- Bewustwording van (de effecten van) middelengebruik bij jongeren, ouders en de omgeving.
- Vroegtijdige signalering van middelengebruik door ouders, de omgeving en professionals.
- Deskundigheidsbevordering middelengebruik aan docenten en professionals.

Er staat vanuit handhaving één doel centraal:

- Intensiveren toezicht en handhaving bij slijterijen, supermarkten, horeca, cafetaria's, evenementen, paracommerciële instellingen en in de openbare ruimte.

3.2. Resultaten

Aan deze doelen zijn ook resultaten verbonden. De werkgroep realiseert zich dat 0% middelengebruik onder jongeren en een nalevingspercentage van 100% wellicht niet realistisch is. Echter, met het doel om middelengebruik onder jongeren te voorkomen, kan geen ander resultaat worden nagestreefd.

Er worden vanuit educatie de volgende resultaten geboekt:

- Het aandeel jongeren dat ooit gerookt heeft is in 2023 gedaald naar 0%.
- Het aandeel jongeren dat in de laatste 4 weken heeft gerookt is in 2023 gedaald naar 0%.
- Het aandeel jongeren dat ooit alcohol heeft gedronken is in 2023 gedaald naar 0%.
- Het aandeel jongeren dat in de laatste 4 weken dronken of aangeschoten is geweest is in 2023 gedaald naar 0%;
- Het aandeel jongeren dat ooit drugs heeft gebruikt is in 2023 gedaald naar 0%.
- Het aandeel jongeren dat in de laatste 4 weken drugs heeft gebruikt is in 2023 gedaald naar 0%.

Er wordt vanuit handhaving het volgende resultaat geboekt:

- Het nalevingspercentage bij slijterijen, supermarkten, horeca, cafetaria's, evenementen en paracommerciële instellingen stijgt in 2023 naar 100%.

Om te meten in hoeverre resultaten zijn behaald, zal gebruikgemaakt worden van de Gezondheidsmonitor Jeugd van de GGD. De Gezondheidsmonitor Jeugd is een grootschalig (anoniem) vragenlijstonderzoek naar de gezondheid, het welzijn en de leefstijl van middelbare scholieren uit klas 2 en 4. De eerste meting vond plaats in september 2019 (resultaten worden in Q2 2020 beschikbaar gesteld). Deze meting herhaalt zich elke vier jaar.

4. Kaders

In dit hoofdstuk wordt in het kort relevante landelijke en lokale wet- en regelgeving toegelicht.

4.1. *Landelijke regelgeving*

4.1.1. *De Drank- en Horecawet*

Op 1 januari 2013 is de (nieuwe) Drank- en Horecawet (DHW) in werking getreden. Het belangrijkste element van de wetswijziging betreft een uitbreiding van de bevoegdheden van gemeenten, met het oog op de bescherming van de volksgezondheid (met name van jongeren) en het voorkomen van alcohol gerelateerde ordeverstoring. Op 1 januari 2014 is onder meer de leeftijdsgrens voor verstrekking én voor het aanwezig hebben van alcohol op voor het publiek toegankelijke plaatsen verhoogd naar 18 jaar. Momenteel ligt er een wetsvoorstel om de DHW te wijzigen op het gebied van wederverstrekking, online verkoop en prijsacties. Binnen de DHW is er de wettelijke verplichting om als gemeente elke vier jaren een preventie- en handavingsplan alcohol vast te stellen.

4.1.2. *Wet Damocles*

De Wet Damocles (artikel 13b Opiumwet) richt zich op het sluiten van plaatsen wanneer een middel als bedoeld in lijst 1 of lijst 2 van de Opiumwet wordt verkocht, afgeleverd of verstrekt, dan wel daartoe aanwezig is. Op lijst 1 staan de opiumwetmiddelen die ook wel harddrugs worden genoemd (vb. cocaïne en MDMA). Op lijst 2 staan opiumwetmiddelen die ook wel softdrugs worden genoemd (vb. hasj en wiet).

4.1.3. *Wet Publieke Gezondheid*

Gemeenten zijn vanuit de Wet Publieke Gezondheid verantwoordelijk voor het lokale gezondheidsbeleid. Op basis van de Wet Publieke Gezondheid moeten gemeenten binnen twee jaar na het verschijnen van de landelijke preventienota aangeven op welke manier het lokale preventiebeleid wordt ingevuld.

4.2. *Gemeentelijke wet- en regelgeving*

4.2.1. *Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Geertruidenberg 2018*

In de Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Geertruidenberg 2018 staat regelgeving die specifiek op de gemeente Geertruidenberg van toepassing is, zoals een verbod op het gebruik van lachgas. Verder raakt dit preventie- en handavingsplan aan de volgende regelingen:

- Exploitatievergunning
- Incidentele festiviteiten & collectieve festiviteiten
- Sluitingstijden
- Alcoholverbodsgebieden

4.2.2. *Beleidsplannen*

De uitgangspunten van de gemeente Geertruidenberg zijn vastgelegd in de volgende stukken:

- Lokale gezondheidsnota Geertruidenberg 2013 - 2016
- Horecanota gemeente Geertruidenberg, Onderdeel C: Drank- en Horecawet
- Nota Integraal veiligheidsbeleid 2019-2022
- Evenementennota 2012 – 2016 (wordt in 2020 vernieuwd)

5. Welke preventieve maatregelen worden ingezet?

Om te kijken waar preventie en signalering nodig is, is het van belang om eerst in beeld te brengen wat al gedaan wordt aan middelenpreventie, signalering en handhaving.

5.1. *Landelijk*

In 2018 is het landelijk preventieakkoord 'Naar een gezonder Nederland' opgesteld, waarmee wordt ingezet op het verminderen van roken, overgewicht en overmatig alcoholgebruik. Hieruit blijkt dat maatregelen gericht op het beperken van de beschikbaarheid het meest effectief zijn (Babor e.a., 2010). Voorbeelden hiervan zijn de minimumverkoopleeftijd van alcohol, tabak en cannabis en het verhogen van de accijnzen. Deze beperkende middelen worden veelal landelijk geregeld. Daarnaast bestaan er landelijke campagnes gericht op de negatieve gevolgen en op denormalisering van tabak en alcohol. Voorbeelden zijn NIX 18, Stoptober, Rookvrije generatie en ikPAS.

5.2. *Regionaal*

De gemeente Geertruidenberg maakt onderdeel uit van de regio Breda. Vanuit deze positie werkt de gemeente Geertruidenberg samen met diverse samenwerkingspartners aan het voorkomen, signaleren en (duurzaam) behandelen van verslaving.

5.2.1. *Novadic-Kentron*

Eén van de samenwerkingspartners van de gemeente Geertruidenberg is Novadic-Kentron, een partner met expertise op het gebied van verslaving. Novadic-Kentron ontvangt jaarlijks subsidie vanuit de centrumgemeente Breda om verslavingspreventie, -ondersteuning en -toeleiding te organiseren. Het takenpakket van Novadic-Kentron dat óók ingezet wordt voor de inwoners van Geertruidenberg bestaat onder meer uit:

- **Informatievoorziening**
Op werkdagen tussen 08.00 en 17.00 is er altijd per direct een professional bereikbaar.
- **Hulpvragen op verzoek (individuele preventie)**
Bij de interventie 'hulpvragen op verzoek' kan er onderscheid gemaakt worden in individuele preventie, opvoedings- en naastenondersteuning. Voorbeelden zijn onder andere alcoholintoxicatiegesprekken, ondersteuning van ouders met een (dreigend) verslaafd kind en preventietrajecten van burgers die zelf worstelen met hun gebruik en hierbij hulp willen maar waarbij behandeling nog niet nodig is (vb. Wietcheck en Moti-4).
- **Deskundigheidsbevordering**
De deskundigheidsbevorderingen zijn verschillend van aard, afhankelijk van de setting. Er is aandacht voor (genot)middeleninformatie, signaleren, het begeleiden van mensen die problematisch gedrag vertonen en het inzichtelijk maken van de juiste mogelijkheden van doorverwijzen naar de juiste zorg en ondersteuning.
- **Doelgroep participatie (Unity en peersupport)**
Unity is een vrijwilligersproject waarbij momenteel jonge mensen uit de dancescène op festivals en feesten voorlichting geven over uitgaan, alcohol en drugs en de risico's die daarbij komen kijken.
- **De Gezonde School en Genotmiddelen (DGSG)**
DGSG is een schoolpreventieprogramma over alcohol, gamen en roken dat de basis vormt van de preventieactiviteiten in het onderwijs. In de gemeente Geertruidenberg is

dit programma gericht op de tweedejaars van het voortgezet onderwijs. Om ouders vroegtijdig te bereiken en te informeren over onder andere middelengebruik verzorgt Novadic-Kentron voorlichting op het Dongemond College. Waar mogelijk sluit Novadic-Kentron ook aan bij bestaande preventieactiviteiten.

- **Preventiemedewerker Novadic-Kentron**

De preventiewerker van Novadic-Kentron gaat op aanvraag van Jongerenwerk mee de straat op. De jongerenwerker heeft de groepen dan al in beeld en bij de jongeren geregeld/aangegeven dat er een voorlichtingsactiviteit komt. Hierdoor kan de preventiewerker met zijn/haar beperkte uren toch effectief worden ingezet. Er wordt meegelift op de vertrouwensband die de jongerenwerker al heeft opgebouwd. Op deze manier krijgt de jongere de juiste informatie en krijgt Novadic-Kentron inzicht in de problematieken binnen de gemeente.

- **Homeparty**

Daarnaast organiseert Novadic-Kentron op aanvraag een Homeparty. Een Homeparty wordt georganiseerd voor, door en bij opvoeders thuis. Een preventiewerker komt bij ouders thuis informatie geven over verschillende genotmiddelen, opvoedingstips en handvatten voor een gesprek met het kind.

5.2.2. *Indigo*

Indigo biedt in samenwerking met de preventiemedewerkers van Novadic-Kentron voor kinderen in een gezin waarvan een van de ouders kampt met psychische (KOPP) of verslavingsproblemen (KVO) hulp via jongerengroepen. Binnen deze groepen krijgen kinderen de kans om op een laagdrempelige manier over de situatie thuis te praten, samen met lotgenoten in dezelfde leeftijdscategorie. Deze groepen zijn voor kinderen van verschillende leeftijden: Piep zei de muis (4-8 jaar), 15 bijeenkomsten; Doepraatgroep (8-12 jaar), 8 bijeenkomsten waarbij 2-3 bijeenkomsten voor ouders; Pubergroep (12-15 jaar), 6-8 bijeenkomsten waarbij 2-3 bijeenkomsten voor ouders. Door middel van oefeningen krijgen de deelnemers handvatten om beter met de thuissituatie om te gaan. Ook geeft de aanwezige professional informatie over de ziekte of verslaving van de ouders, zodat kinderen dit beter kunnen begrijpen. De Indigo-medewerker richt zich op de psychische problematiek en de preventiewerker van Novadic-Kentron op de verslavingsproblematiek.

In de praktijk zijn er niet altijd voldoende aanmeldingen voor deze groepen. Er wordt dan wel gekeken of een-op-een gesprekken plaats kunnen vinden. O.a. Jeugdgezondheidszorg verwijst door naar deze groepen.

5.3. **Lokaal**

5.3.1. *Dongemond College*

Het Dongemond College is een middelbare school met een vestiging in Made en een vestiging in Raamsdonksveer. Dit beleid richt zich op de vestiging in Raamsdonksveer:

- **Niet op je Dongemondje gevallen**

Het project "Niet op je Dongemondje gevallen" staat in het teken van weerbaarheid als het gaat om drugsgebruik onder groepsdruk. Het jaarlijkse project bestaat uit een inleiding over het puberende brein gevolgd door één workshop over groepsdruk en één over drugs. Ter afsluiting maken de leerlingen in groepsverband een poster met een oneliner. Ouders van leerlingen in klas 3 worden uitgenodigd om de resultaten te komen

bekijken en getuige te zijn van de uitslag. Daarnaast is er gelegenheid zijn om vragen te stellen of in gesprek te gaan met verschillende instanties, o.a. Novadic-Kentron, de GGD en Jongerenwerk.

- **Samenwerking preventiemedewerker Novadic-Kentron & Dongemond College**
Op het moment dat op een school of bij de jeugdarts/-verpleegkundige een vermoeden van middelengebruik bestaat, zorgt de preventiemedewerker van Novadic-Kentron voor advies en kan deze wanneer nodig op huisbezoek komen.
- **Rookvrije school**
Scholen zijn verplicht vanaf 1 augustus 2020 een rookvrij terrein te hebben (wijziging Tabakswet). Dit geldt voor primair en voortgezet onderwijs, mbo en hoger onderwijs. Het Dongemond College is vanaf augustus 2019 een rookvrije school.
- **De Gezonde School en Genotmiddelen;** zie 5.2.1. Novadic-Kentron.
- **Mentorles**
De klassen 1, 2 en 3 hebben elke week een uur mentorles. Daarbij komen zaken aan de orde die verder gaan dan school en leren, bijvoorbeeld pesten. Daarnaast wordt er tijdens de lessen levensbeschouwing, maatschappijleer, biologie gesproken over alcohol en drugs. Deze lessen vinden om logistieke redenen nog niet structureel in alle klassen plaats.
- **E-learning Trimbos**
Het Dongemond College werkt met e-learning vanuit het Trimbosinstituut. Deze e-learning gaat over alcohol en is bestemd voor de 2^e klas.

5.3.2. GGD West-Brabant

Specifiek heeft de GGD West-Brabant binnen de gemeente Geertruidenberg de volgende projecten:

- **Landelijke campagnes aandacht geven**
Gemeenten op de hoogte stellen van aankomende campagnes.
- **Bavo-project**
Het project 'Van basisschool naar voortgezet onderwijs' (BAVO) wordt getrokken door de GGD i.s.m. onder meer Jongerenwerk en bereidt de leerlingen uit groep 8, maar ook hun ouders voor op de overgang naar het voortgezet onderwijs. Leerlingen krijgen vier lessen aangeboden: vandalisme, omgaan met geld, groepsdruk en veilig online. Het project wordt afgesloten met een afsluitingsavond voor de kinderen op het Dongemond college in Raamsdonksveer. Doordat deze avond aantrekkelijk is voor kinderen en ouders hen vaak wegbrengen, is de drempel voor ouders klein om zelf ook deel te nemen aan het ouderprogramma. Deze bevat een theaterstuk waarin het puberbrein wordt uitgelegd, gevolgd door twee workshops per ouder. Hierin is keuze uit: omgaan met geld, gamen, jongeren en genotmiddelen, pubers en seks, en grensoverschrijdend gedrag. Ieder jaar wordt deze avond door veel ouders bezocht.
- **Niet op je Dongemondje gevallen;** zie 5.3.1. Dongemond college.
- **Jaarlijkse Carnavalsflyer**
Vanuit de werkgroep Veilige school stuurt ook het Dongemond College in Raamsdonksveer elk jaar met carnaval gericht een flyer over alcohol aan de ouders van hun leerlingen.
- **Gezonde School en genotmiddelen (DSGS);** zie 5.2.1. Novadic-Kentron.
- **Jeugdgezondheidszorg**

Bij de reguliere contactmomenten, bijvoorbeeld bij het 13-jarigen consult en bij M@zl (medisch advies zieke leerling), zijn roken, alcohol- en drugsgebruik aandachtspunten voor Jeugdgezondheidszorg.

5.3.3. *Het Jongerenwerk (Trema)*

- **BAVO;** zie 5.3.2 De GGD.
- **Niet op je Dongemondje gevallen;** zie 5.3.1. Dongemond college.
- **Maatwerk**
Ieder jaar worden de verzamelde signalen door Novadic-Kentron en het jongerenwerk geanalyseerd. De uitkomst hiervan wordt als uitgangspunt gebruikt voor het opstellen van het jaarlijkse programma, waarin activiteiten voor jeugd worden ingezet. Deze activiteiten zijn ieder jaar anders en afgestemd op de groepen jeugd die zich in de openbare ruimte van de gemeente bevinden. Het gaat ieder jaar om maatwerk.
- **Straatgesprekken**
Jongerenwerkers voeren op straat en in de accommodatie met jongeren het gesprek over genotmiddelen. Het voornaamste doel van het gesprek is om overlast te voorkomen en jongeren bewust te maken van de risico's, zoals verslaving en gezondheidsrisico's. Dit gebeurt doorgaans middels groepswerk, maar er is ook ruimte voor individuele aandacht als dit nodig is. Let wel: het gaat hierbij om aandacht die zich ten doel stelt de jongere te kunnen ondersteunen in diens weg naar de juiste hulpverlening. Het jongerenwerk biedt zelf geen begeleiding. Wanneer er (ernstige) zorgen zijn over een jongere, of over een jongerengroep, kan actie worden ondernomen om verdere afglijding te voorkomen., bijvoorbeeld in een regie-overleg.
- **Gezonde School en genotmiddelen (DSGS);** zie 5.2.1 Novadic-Kentron. Het jongerenwerk verzorgt de les "Groepsdruk".
- **Samenwerking preventiemedewerker Novadic-Kentron;** zie 5.2.1 Novadic-Kentron.

5.3.4. *Halt*

- **Haltinterventie**
Jongeren komen bij Halt terecht via de politie of een buitengewoon opsporingsambtenaar. N.a.v. een startgesprek met de jongere en ouders stelt de Haltmedewerker met behulp van een signaleringsinstrument vast in hoeverre er sprake is van signalen die duiden op recidiverisico en/of psychosociale problematiek, waaronder signalen van alcohol- en drugsgebruik. Jongeren die naar Halt zijn verwezen i.v.m. een alcohol- of drugsdelict maken in het kader van hun straf onder andere leeropdrachten over dit onderwerp. Jongeren waarvan de Haltmedewerker inschat dat er meer nodig is dan een Haltinterventie worden verwezen naar Novadic-Kentron. Dit is niet vrijblijvend. Ook ouders wordt het voeren van een gesprek bij Novadic-Kentron aangeboden. Ouders van minderjarige jongeren moeten hun handtekening zetten onder de afspraken die worden gemaakt met Halt, en zijn hier dan ook logischerwijs van op de hoogte.
- **BAVO;** zie 5.3.2 de GGD West-Brabant.
- **Niet op je Dongemondje gevallen;** zie 5.3.2 Dongemond College. Samenwerking wordt dit schooljaar (2019-2020) in werking gezet.

5.3.5. *Zelfhulpgroepen*

- **Moedige Moeders Drimmelen**

Deze stichting biedt ondersteuning aan ouders, broers en zussen van mensen met verslavingsproblemen. Zo is er maandelijks een anonieme praatgroep voor lotgenoten.

- **Zelfhulpgroep Drimmelen**

Deze stichting helpt en ondersteunt verslaafden in het herstel. Zelfhulpgroep Drimmelen organiseert vrijblijvende bijeenkomsten voor lotgenoten die anoniem willen blijven.

5.3.6. *Gemeente*

- **Straathoekoverleg**

Samenwerking tussen politie, handhaving, jongerenwerk, Halt, Novadic-Kentron en de gemeente gericht op gebieden met overlast gevende (hang)jongeren. Tijdens het zeswekelijkse straathoekoverleg worden alle hangplekken besproken.

- **Veiligheidskamer**

Samenwerking tussen betrokken partijen rondom jongeren waarover ernstige zorgen zijn, onder andere politie, handhaving, jongerenwerk, Novadic-Kentron en de gemeente. De veiligheidskamer kent twee varianten:

- Regieoverleg: tijdens het regieoverleg worden groepen jongeren besproken waarover ernstige zorgen zijn en die daarnaast overlast veroorzaken in de openbare ruimte. Er is sprake van een integrale groepsaankpak.
- Casusoverleg: tijdens het casusoverleg worden individuele jongeren besproken waarover ernstige zorgen zijn en die daarnaast overlast veroorzaken in de openbare ruimte. Er wordt gebruik gemaakt van een integrale individuele aankpak.

- **Zorg – en Veiligheidsoverleg**

Hieraan nemen deel de burgemeester, de wethouder zorg, de wethouder jeugd en de beleidsmedewerker openbare orde en veiligheid. Tijdens dit overleg wordt de voortgang van de aankpak van een mogelijke jeugdgroep besproken en worden de prioriteiten bepaald. Ook worden casussen besproken die (mogelijk) politiek gevoelig zijn.

- **Werkgroep Verslavingsbeleid**

De gemeente heeft een regierol in de werkgroep verslavingsbeleid, waarin signalen rondom middelengebruik onder de jongeren van de gemeente Geertruidenberg worden besproken. De werkgroep biedt een platform om te signaleren, actiepunten te bespreken en samenwerkingen aan te gaan.

- **BAVO; zie 5.3.2 de GGD West-Brabant.**

5.4. *Samenwerking*

- **Ondersteuning en adviesteam (OAT)**

Gericht op het uitwisselen van informatie en adviseren over aankpak van jongeren van het Dongemond College. Bestaat uit een samenwerking tussen het Dongemond College, CJG, Jeugdgezondheidszorg en de politie.

- **Novadic-Kentron & Jongerenwerk; zie 5.3.3. het Jongerenwerk (Trema)**
- **Novadic-Kentron & Dongemond College; zie 5.3.1. Dongemond college.**
- **Novadic-Kentron & Halt; zie 5.3.4. Halt.**
- **Samenwerking preventie medewerker Novadic-Kentron; zie 5.3.4. Halt.**
- **Werkgroep Veilige school**

Het Dongemond College is aangesloten bij de werkgroep Veilige School. Eenmaal in de drie maanden komen zij bij elkaar om aan de slag te gaan met preventie rondom o.a. drugs en alcohol. Bestaat uit een samenwerking tussen de gemeenten Oosterhout, Geertruidenberg, Made en Dongen.

- **Straathoekoverleg; Regie-overleg; Veiligheidskamer;** zie 5.3.6. Gemeente.
- **Zorg- en veiligheidsoverleg;** zie 5.3.6. Gemeente.
- **Werkgroep verslavingsbeleid**

6. Welke handhavingsmaatregelen worden ingezet?

Niet alleen preventie en vroegtijdige signalering zijn van belang. Ook toezicht en handhaving spelen een rol in preventie van middelengebruik én het voorkomen van overlast.

Het is van belang om eerst de verantwoordelijkheden duidelijk af te kaderen. De verantwoordelijkheden zijn als volgt:

- Politie: is verantwoordelijk voor toezicht op de openbare orde en veiligheid.
- Gemeentelijke toezichthouders: binnen het district de Baronie (politiedistrict met 9 gemeenten) is een pool van toezichthouders Drank- en Horecawet opgezet. Een toezichthouder moet een centraal examen hebben afgelegd en een geldige boa-bevoegdheid hebben binnen Domein I (Openbare ruimte) of Domein II (Milieu en Welzijn). Om de toezichthouder met succes te kunnen laten deelnemen aan het centrale examen is er een opleiding "Gemeentelijke toezichthouder Drank- en Horecawet". De gemeente Geertruidenberg maakt tegen betaling gebruik van deze pool Baronie voor 130 uur per jaar. Controles door toezichthouders richten zich onder meer op:

Taak	Uitleg
Leeftijdsgrenzen	Verkoop van alcoholische drank aan personen jonger dan 18 jaar in de horeca, supermarkten en slijterijen inclusief sportkantines, evenementen en andere niet-commerciële horeca.
Sluitingstijden en schenktijden	Sluitingstijden van de horeca, inclusief schenktijden van sportkantines en andere niet-commerciële horeca en evenementen.
Bijeenkomsten	Bijeenkomsten georganiseerd door paracommerciële instellingen
Leidinggevend	Aanwezigheid van leidinggevend of vereiste persoon bij horecabedrijf
Evenementen	Alcoholverstrekking bij evenementen
ID-controle	Bij jongeren die nog niet onmiskenbaar de leeftijd van achttien jaar hebben bereikt is het verplicht om de leeftijd van de desbetreffende jongeren(n) te controleren.
Alcoholverbodsgebieden	Toezicht op naleving alcoholverbodsgebieden.

- De organisator van een evenement is verantwoordelijk voor een veilig verloop van het evenement en voor de naleving van de Drank- en Horecawet, Opiumwet en andere vergunningsvoorschriften. Het toezicht op het evenemententerrein ligt dus primair bij de organisator, die zich kan laten assisteren door beveiliging. De beveiliging ziet erop toe dat de huisregels worden nageleefd en treedt op bij overtredingen. Daarnaast heeft de beveiliging ook een signalerende rol als het gaat om bezoekers die onwel worden en andere gezondheidsincidenten.

Daarnaast zijn er twee bijzonder opsporingsambtenaren (boa's) in dienst van de gemeente. Zij controleren onder meer op alcoholgebruik van minderjarigen in de openbare ruimte. Hierbij zijn zij grotendeels afhankelijk van meldingen die binnenkomen. Ook inwoners hebben dus een rol in het signaleren van problematiek en overlast. In het Integraal Veiligheidsbeleid 2019-2022 wordt daarom ingegaan op de meldingsbereidheid van burgers.

7. Welke aanvullende maatregelen gaan we inzetten?

Onder professionals bestaat de indruk dat de gemeente Geertruidenberg een relatief hoog middelengebruik kent onder zowel jongeren als volwassenen en dat normalisering van middelengebruik sterk is. De cijfers uit de benchmark bevestigen dit beeld slechts deels. Toch zijn er dusdanige zorgen bij professionals dat aanvullende maatregelen gewenst zijn. Hierbij is samenwerking tussen de verschillende partners binnen én buiten de werkgroep van groot belang. Met name wat betreft signalering is dit noodzakelijk: als er niet gesignaleerd wordt, kan er immers geen gerichte actie worden ondernomen. Het is dus van belang dat eenieder zich bewust is van zijn of haar rol. Dit geldt voor zowel de organisaties die vertegenwoordigd zijn in de werkgroep als organisaties buiten de werkgroep (bijvoorbeeld sportverenigingen).

Om tot een goed pakket aan aanvullende maatregelen te komen, is in dit plan van aanpak geput uit best practices van andere gemeenten, landelijke handreikingen en ervaringen van professionals uit de werkgroep. Best practices en landelijke handreikingen zijn veelal gebaseerd op het IJslands model, dat een sterke empirische onderbouwing kent. Het IJslands model stelt een aantal zaken centraal als beïnvloedbare beschermende en risicofactoren: familie, vrienden en leeftijdsgenoten (ken jij de vrienden van je kind?; weet jij waar je kind uithangt?), school en vrije tijd. Deze factoren komen terug in de actiepunten uit dit hoofdstuk. Met behulp van landelijke handreikingen is tevens gekeken welke (soort) interventies werken voor welke leeftijdsgroep.

Het is van bijzonder belang dat maatregelen zich richten op meerdere middelen, systeemgericht zijn en een serieel karakter hebben. Maatregelen worden idealiter zo veel mogelijk gelijktijdig ingezet voor een maximaal resultaat.

Ten behoeve van deze nota worden drie type preventieve maatregelen onderscheiden:

- **Universele preventie:** Gericht op groepen zonder problemen met middelengebruik.
- **Selectieve preventie:** Gericht op groepen met een verhoogd risico op middelengebruik, zoals jongeren met een licht verstandelijke beperking of met verslaafde ouders.
- **Geïndiceerde preventie:** Gericht op individuen die problematisch gebruiken, maar nog geen diagnose misbruik of verslaving hebben.

7.1. *Primair onderwijs*

Scholen spelen een grote rol in zowel de informatieverstrekking, bewustwording als de signalering van middelengebruik onder de jeugd. Landelijk onderzoek wijst uit dat er voor elke onderwijs- en leeftijdsfase verschillende effectieve en niet-effectieve interventies bestaan (zie ook Richtlijnen verslavingspreventie binnen het onderwijs). De schoolbesturen zijn primair verantwoordelijk voor het inzetten van voorlichtingsinterventies, maar betrokken partijen en de gemeente ondersteunen hen hierin.

In eerste instantie is binnen de werkgroep gefocust op jongeren van middelbare schoolleeftijd. Gezien de zorgen die professionals hebben geuit over de verjonging wat betreft middelengebruik, is (in een later stadium) ook een directeur vanuit het primair onderwijs aangesloten. Uit een eerste inventarisatie komt naar voren dat er weinig tot geen signalen bekend zijn over middelengebruik dan wel verslaving aan middelen bij de basisscholen. Wel

komt naar voren dat er zorgen zijn over overmatig gamen dan wel gameverslaving. Dit heeft mogelijk effect op de leerresultaten.

Het doel is om in 2020 een verdere inventarisatie van problematiek te realiseren onder de basisscholen. Op basis hiervan worden vervolgens actiepunten geformuleerd. In ieder geval zal er aandacht zijn voor de pilot KinderrechtenNu, waarmee enkele basisscholen in 2020 aan de slag gaan¹.

Primair onderwijs		Prestatie-indicator
Universeel	- Continuering BAVO-project (t.b.v. bewustwording) - Inventarisatie signalen en mogelijke actiepunten	- Het aandeel jongeren dat ooit middelen heeft gebruikt. - Het aandeel jongeren dat in de laatste 4 weken middelen heeft gebruikt. - Het aantal aanwezige ouders per thema BAVO.

7.2. Voortgezet onderwijs

Medewerkers van het Dongemond College zien een toenemende complexiteit van problematiek. Dit beeld wordt herkend door andere professionals. Een deel van deze complexiteit schuilt in toenemende problematiek op het gebied van problematisch middelengebruik en verslaving. Hoewel al het nodige gedaan wordt aan middelenpreventie, is een doorontwikkeling van Gezonde School gewenst.

Voortgezet onderwijs		Prestatie-indicator
Universeel	- Doorontwikkeling gezonde school door uitbreiding preventieve maatregelen naar 1^e klas en bovenbouw (t.b.v. bewustwording & signalering) - Periodieke deskundigheidsbevordering van leraren (t.b.v. deskundigheidsbevordering)	- Het aandeel jongeren dat ooit middelen heeft gebruikt. - Het aandeel jongeren dat in de laatste 4 weken middelen heeft gebruikt. - Het aantal aanwezige ouders per activiteit. - Het aantal getrainde docenten.
Selectief	Promoten KOPP/KVO & Kopstoring (t.b.v. bewustwording)	
Geïndiceerd	- Betrekken AOV'er van de gemeente bij OAT-overleggen (t.b.v. signalering) - Bij vermoeden van middelengebruik Novadic-Kentron betrekken in OAT (t.b.v. deskundigheidsbevordering)	

Doorontwikkeling gezonde school

Het Dongemond College gaat door met de projecten Niet op je Dongemondje gevallen (klas 3) en de E-learning Alcohol (klas 2). Het Dongemond College overweegt om deze activiteiten met één jaar te vervroegen, omdat de problematiek op een steeds jongere leeftijd zichtbaar wordt. Bovendien verdient ook de bovenbouw aandacht wat betreft middelengebruik. De schoolbesturen zijn primair verantwoordelijk voor het inzetten van deze voorlichtingsinterventies, maar betrokken partijen en de gemeente ondersteunen hen hierin.

¹ Hiermee worden kinderen gestimuleerd om na te denken over wat zij zelf nodig hebben om goed op te groeien. Doel is dat kinderen beter de weg weten in hun eigen Sociale Kinderkaart.

Periodieke deskundigheidsbevordering van leraren

In 2020 wordt deskundigheidsbevordering aangeboden aan docenten tijdens de passend onderwijsdag. Hierna wordt gekeken hoe deskundigheidstraining structureel kan worden ingebouwd, om zo vroegsignalering te bevorderen.

Promoten KOPP, KVO & Kopstoring

Indigo biedt in samenwerking met de preventiemedewerkers van Novadic-Kentron voor kinderen in een gezin waarvan een van de ouders kampt met psychische of verslavingsproblemen hulp via jongerengroepen. Kopstoring biedt onder meer online groepscursussen voor jongeren van ouders met psychische en/of verslavingsproblemen. Beide mogelijkheden kunnen beter onder de aandacht worden gebracht, bijvoorbeeld door mentoren.

Betrekken AOV'er van de gemeente en Novadic-Kentron bij OAT-overleggen.

Tijdens de OAT-overleggen worden signalen van docenten, medewerkers van het CJG, Jeugdgezondheidszorg en de politie besproken. Wanneer nodig wordt ook de preventiemedewerker van Novadic-Kentron hierbij betrokken. In de toekomst wordt ook de AOV'er van de gemeente betrokken.

7.3. Professionals

Regionaal is Novadic-Kentron actief betrokken bij verslavingspreventie en -zorg, onder meer bij jongeren. Lokaal zijn onder meer het Centrum voor Jeugd en Gezin, Halt, Jongerenwerk en GGD West-Brabant betrokken. Een groot deel van de kinderen en ouders wordt al bereikt, onder meer door projecten als BAVO en Niet op je Dongemondje gevallen. Echter, er blijft een (hardnekkige) groep ouders en jongeren die zorgmijddend is en niet naar eerdergenoemde bijeenkomsten komt. Om ook deze doelgroep te bereiken, wordt ingezet op de komst van een medewerker individuele trajectbegeleiding drugs (PITD) van Novadic-Kentron.

Professionals		Prestatie-indicator
Universeel	Voortzetten huidige inzet	- Het aandeel jongeren dat ooit middelen heeft gebruikt. - Het aandeel jongeren dat in de laatste 4 weken middelen heeft gebruikt. - Registraties m.b.t. PITD.
Selectief	- Voortzetten huidige inzet - Promoten methoden LVB en middelengebruik (t.b.v. deskundigheidsbevordering)	
Geïndiceerd	Pilot Programma individuele trajectbegeleiding drugs (t.b.v. bewustwording en signalering)	

Programma individuele trajectbegeleiding drugs (PITD)

Het is van belang om ook zorgmijddende jongeren en ouders te bereiken. Daarom wordt ingezet op de komst van een medewerker individuele trajectbegeleiding drugs (PITD) van Novadic-Kentron. Deze trajecten zijn gericht op vroegtijdig interventie bij verslavingsproblematiek bij jongeren (12-23 jaar). De PITD-medewerker benadert, op basis van signalen van de preventiemedewerker en/of andere professionals, jongeren waarbij vermoedens zijn van middelenproblematiek. Hierbij kan de PITD-er zelf een behandeltraject starten.

PITD richt zich in het bijzonder op de groep jongeren die in aanvang geen hulp wil zoeken. De PITD-medewerker werkt outreachend, waarbij flexibiliteit en aanpassing aan de leefwereld van de jongere essentieel is. Belangrijk is dat er niet enkel wordt gefocust op de jongere zelf, maar waar mogelijk ook in gesprek wordt gegaan met ouders/verzorgers, om zo een meer systeemgerichte

aanpak te realiseren. Hiermee probeert de PITD-medewerker de cirkel van intergenerationele overdracht, waar vaak sprake van is, te doorbreken. Bij positieve evaluatie van een pilotperiode zou structurele implementatie plaats kunnen vinden.

Deskundigheidsbevordering over licht verstandelijke beperking en middelengebruik

Voor jongeren met een licht verstandelijke beperking (met een IQ-score tussen de 50-70) is het vaak moeilijker om met groepsdruk om te gaan en om gevolgen op de lange termijn te voorzien. Hierdoor is het risico op probleemgebruik en verslaving onder deze groep ook aanzienlijk hoger. Kennis over de zogenaamde dubbel diagnose (LVB én middelenproblematiek) is nog gering, maar er zijn al enkele tools beschikbaar om met deze jongere aan de slag te gaan (zie: <https://www.kennispleingehandicaptensector.nl/onderzoek/gewoon-bijzonder/lvb-in-het-vizier/kennisproducten-overzicht>). Gezien de geringe kennis over deze doelgroep, is verdieping hierin gewenst.

7.4. Paracommerciële- en commerciële instellingen

De gemeente Geertruidenberg kent veel paracommerciële en commerciële instellingen die worden bezocht door jongeren. Aangezien nalevingsonderzoek uitwijst dat de Drank- en Horecawet niet altijd wordt nageleefd, zijn aanvullende maatregelen wenselijk.

Paracommerciële instellingen		Prestatie-indicator
Universeel	• Periodiek informeren over ontwikkelingen op gebied van wet- en regelgeving t.a.v. alcohol en drugs (t.b.v. bewustwording & signalering). • Voortzetting gezonde sportkantine (t.b.v. bewustwording & signalering) • Focus leeftijdsgrenzen en ID-controle (t.b.v. intensiveren toezicht)	• Het aandeel jongeren dat ooit middelen heeft gebruikt. • Het aandeel jongeren dat in de laatste 4 weken middelen heeft gebruikt. • Nalevingspercentage. • Meldingen toezichthouders.

Informeren commerciële en paracommerciële instellingen

Periodiek worden vanaf 2020 zowel paracommerciële als commerciële instellingen geïnformeerd over ontwikkelingen op gebied van wet- en regelgeving. Er wordt ook verwezen naar beschikbare trainingen als de Barcode en de Instructie Verantwoord Alcohol schenken van Novadic-Kentron. Gelijktijdig wordt aandacht besteed aan controles, de resultaten van controles en de mogelijkheid tot het lenen van blaasapparatuur bij de GGD. De GGD ontwikkelt hiertoe promotiemateriaal. De benodigde informatie wordt in samenwerking tussen Novadic-Kentron, de GGD en de gemeente opgesteld.

Gezonde sportkantine

In 2019 is het project Gezonde Sportkantine gestart als onderdeel van het maatwerkpreventieprogramma van de GGD. De Gezonde Sportkantine wordt in 2020 voortgezet. In samenwerking met de buurtsportcoach worden sportverenigingen in 2020 benaderd om deel te nemen. Binnen dit project zal onder meer aandacht worden besteed aan het verminderen van alcoholconsumptie, het instellen van rookvrije zones en gezonde voeding. Ook de signaleringsrol die verenigingen vervullen, zal hierin worden benadrukt. Er zal aansluiting worden gezocht op het Lokale Sportakkoord, waarin de thema's alcoholconsumptie, roken en gezonde voeding terugkomen.

Focus op leeftijdsgrenzen en ID-controle

Om meer specifieke aandacht te creëren voor middelengebruik onder minderjarigen zal (meer) focus moeten worden gelegd op leeftijdsgrenzen en ID-controle. Extra capaciteit kan hierin helpen, of een verschuiving in prioriteiten. Dit zal nader worden bekeken in het VHT-plan.

7.5. Gemeente

De gemeente neemt de regie in het terugdringen en voorkomen van middelengebruik onder jongeren, onder meer door aansturing van de werkgroep Verslavingsbeleid. Daarnaast blijft de gemeente betrokken bij bestaande preventieve activiteiten.

Gemeente		Prestatie-indicator
Universeel	- Voortzetten regierol (t.b.v. signaleren) - Publiekscommunicatie over landelijke campagnes (t.b.v. bewustwording) - Publiekscommunicatie over waar ouders terecht kunnen (t.b.v. signalering)	- Het aandeel jongeren dat ooit middelen heeft gebruikt. - Het aandeel jongeren dat in de laatste 4 weken middelen heeft gebruikt. - Het aantal jongeren dat activiteiten bezoekt in het kader van Veilige Uitdaging.
Selectief	Project Veilige Uitdaging (t.b.v. bewustwording & signalering)	

Voortzetten regierol

De gemeente neemt de regie in het terugdringen en voorkomen van middelengebruik onder jongeren, onder meer door aansturing van de werkgroep Verslavingsbeleid. Tijdens de beleidsperiode 2020-2023 zal de werkgroep actief blijven, om samen uitvoering van de actiepunten te waarborgen en signalen te blijven verzamelen. Hiermee wordt de integraliteit gewaarborgd. Bovendien vormt de werkgroep een platform om algemene signalen te delen.

Publiekscommunicatie over landelijke campagnes & hulppunten

De gemeente is betrokken bij publiekscommunicatie, in samenwerking met de GGD. Deze communicatie wordt op dit moment nog niet volledig benut. In samenwerking zal worden gekeken in hoeverre deze campagnes beter kunnen worden benut. Daarnaast is het van belang om duidelijk te maken waar ouders/de omgeving terecht kan bij vragen rondom een kind.

Project Veilige Uitdaging

Jongerenwerk en aangesloten partijen signaleren dat het moeilijk is om jongeren die op straat hangen te motiveren naar een andere vrijetijdsbesteding, zoals sport of muziek. Rondhangen vormt op zich geen probleem, maar wel wanneer dit gepaard gaat met overlast en/of middelengebruik. Dit is niet alleen vanuit veiligheidsoogpunt een zorg, maar ook vanuit zorgperspectief.

Om te onderzoeken waar jongeren behoefte aan hebben en hoe zij hiertoe te motiveren zijn, wordt aangesloten bij bijeenkomsten die reeds worden georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomsten wordt met jongeren in gesprek gegaan (bijvoorbeeld tijdens een pizza-avond). Signalen worden gedeeld in de werkgroep Verslavingsbeleid om zo het preventiebeleid continu aan te blijven scherp. Twee vragen die hier (impliciet) centraal staan, zijn:

- Waar zitten deze jongeren mee? Waar "vluchten" ze voor?
- Wat motiveert/interesseert deze jongeren?

8. Planning, monitoring & financiën

Het is van belang dat de maatregelen uit de beleidsnota gedragen worden door professionals. Daarom is dit plan in samenspraak met de werkgroep Verslavingsbeleid ontwikkeld. Hierin wordt stilgestaan bij het tijdsad en eenieders verantwoordelijkheid.

Vorbereiding

Wanneer?	Wat?
Q3 2018	Startbijeenkomst
Q4 2018	Situatieschets
Q1 2019	Presentatie raad
Q2 2019	Doelen vaststellen
Q3 2019	Actiepunten vaststellen
Q1 2020	Bestuurlijk commitment

Uitvoering aanvullende acties

Aanvullende acties	Actiehouder?	Wanneer 2020-2023?
Pilot PITD	Gemeente & Novadic-Kentron	Afhankelijk van toekenning budget.
Plan publiekscommunicatie over landelijke campagnes	Gemeente & GGD	Q1 2020
Gezonde sportkantine	GGD	Q1-Q4 2020
Communicatie Gezondheidsmonitor Jeugd	Gemeente & GGD	Q3 2020
Deskundigheidsbevordering Dongemond College	Dongemond College	Q1 2020-2023
Informeren commerciële/ paracommerciële partijen	Novadic-Kentron, Gemeente & GGD	Q2 2020-2023
Betrekken AOV'er bij OAT-overleggen	Dongemond College	Doorlopend
Project Veilige Uitdaging	Gemeente	Doorlopend
Doorontwikkeling Gezonde School en Genotsmiddelen	Dongemond College	Doorlopend
Promoten KOPP, KVO & Kopstoring	Dongemond College & professionals	Doorlopend
Deskundigheidsbevordering LVB en middelengebruik	Professionals	Doorlopend
Bij middelengebruik Novadic-Kentron betrekken	Dongemond College & professionals	Doorlopend
Focus leeftijdsgrenzen en ID-controle	Gemeente	Doorlopend

Monitoring

Jaarlijks wordt dit plan herijkt en zo nodig bijgesteld. Daarbij wordt gekeken of de beleidsnota verder aangescherpt of aangevuld moet worden of dat andere inzet nodig is. Voor de gemeente lijkt procesevaluatie de meest werkbare vorm om het ingezette beleid te evalueren. Ingezet kan worden op het verkrijgen van inzicht in onder andere het verloop, bereik, ervaringen en zodoende de haalbaarheid van de ingezette activiteiten. Op basis hiervan kunnen beleid en activiteiten worden aangepast c.q. geactualiseerd. Jaarlijks wordt gekeken naar de voortgang en eventuele bijsturing van de uitvoering van het preventie- en handhavingsplan middelengebruik.

Daarnaast wordt ingezet op een effectevaluatie, middels de 4-jaarlijkse Gezondheidsmonitor Jeugd van de GGD. De uitkomsten uit 2019 dienen enerzijds als nulmeting en anderzijds als communicatiemiddel om de problematiek onder de aandacht te brengen.

Financiën

Een groot deel van de aanvullende acties kunnen binnen het huidige budget en de huidige ureninzet van jeugd plaatsvinden.

De (pilot) PITD betreft een uitbreiding, en daarom is voor deze actie extra budget benodigd. Gestart zou kunnen worden met een halfjaarlijkse pilot. Hiervan worden de kosten geschat op €25.775. Bij succes kan de PITD-medewerker structureel worden ingezet. De structurele jaarlijkse kosten worden (op basis van urentarief) geschat op €51.550.

Aanvullende actie?	Benodigd budget
Pilot PITD	
6 maanden (apr. t/m sept.) á 16 uur per week (306 uur X € 84,20)	€ 25.775
Structurele invulling PITD	
12 maanden á 16 uur per week (612 uur x € 84,20)	€ 51.550

Bijlage I: Afkortingen

Afkorting	Betekenis
AOV	Ambtenaar openbare orde en veiligheid
BAVO	Van basisschool naar voortgezet onderwijs
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
DGSG	De gezonde school en genotmiddelen
DHW	Drank- en horecawet
GGD	Gemeentelijke gezondheidsdienst
KOPP	Kinderen van Ouders met Psychische Problemen
KVO	kinderen van verslaafde ouders
LVB	Licht verstandelijke beperking
OAT	Ondersteuning en adviesteam
PITD	Programma individuele trajectbegeleiding drugs
PO	Primair Onderwijs
VO	Voortgezet Onderwijs
WPG	Wet publieke gezondheid

Bijlage II: Overzicht instrumenten

[illegible]

Bijlage III: Gebruikte literatuur

Babor, T., e.a. (2010). Alcohol: no ordinary commodity. Research and public policy. Second Edition. Oxford: Oxford University Press. Utrecht: Nederlands Instituut voor Alcoholbeleid (STAP)

De Greeff, J., Goossens, F. X., Kooke, H., Sannen, A. M. L., & van Hasselt, N. E. (2017). Alcohol en drugs bij evenementen. Leidraad voor gemeenten 2.0. Utrecht: Trimbos-Instituut.

Handreiking Gezonde Gemeente: alcohol. Bilthoven: Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu.

Handreiking Gezonde Gemeente: drugs. Bilthoven: Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu.

Heppe, E.C.M., & Y.W. Theunis (2013). Think before you drink: rapportage nameting regionaal alcoholproject. Breda: GGD West-Brabant.

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. (2018). Nationaal Preventie Akkoord. Naar een gezonder Nederland.

Smeets, L., Monshouwer, K., Batyreva, I., de Wilde, E. J., de Greeff, J. (2019). De IJslands aanpak van middelengebruik onder jongeren: Kansen van dit preventiemodel voor de Nederlandse situatie. Utrecht: Trimbos-Instituut.

Velthuisen, B., Looyé, M., van 't Klooster, B., Lammers, J. & Alberti, I. (2016). Richtlijnen verslavingspreventie binnen het onderwijs. Utrecht: VPN/Trimbos-Instituut.

Zoon, M. (2012). Wat werkt bij middelengebruik?. Utrecht: Nederlands JeugdInstituut.